

SOCIETAS JUGOSLAVICA HISTORIAE MEDICINAE PHARMACIAE VETERINAE

Andreja DELINI

Jugoslovensko društvo za istoriju medicine, farmacije i veterinarstva osnovano je 27. oktobra 1955. godine.

Proučavanje prošlosti i istorijskog razvoja medicine, farmacije i veterinarstva je naučno-istraživački rad, koji — kao i svaki istraživački rad, u bilo kojoj oblasti — zahteva od onih koji se njime bave mnogo oduševljenja, strpljenja i, prvenstveno, vremena. Zato su proteklih šest godina i suviše kratak period da bi se moglo govoriti o rezultatima i izreći sud o tome, da li je jedna ovako mlada društvena institucija, kakva je Jugoslovensko društvo za istoriju medicine, farmacije i veterinarstva, opravdala razloge za svoje osnivanje. Zato je i danas još moguće osvrnuti se samo na zadatke koji pred njim stoje.

Organizaciono učvršćenje Društva zahtevalo je, pre svega, obezbeđenje potrebnih sredstava. Ocenjujući značaj doprinosa koji ovo Društvo može da da zajednici, zdravstvenoj službi, opštoj istoriji, kao i upoznavanju bogate kulturne prošlosti naroda Jugoslavije — Socijalistički savez radnog naroda Jugoslavije i Savezni savet za naučni rad FNRJ pružili su mu svoju moralnu i materijalnu podršku i time omogućili da se Jugoslovensko društvo za istoriju medicine, farmacije i veterinarstva razvija i radi na ostvarenju svojih ciljeva.

Prvi i neposredni zadatak bio je okupljanje svih jugoslovenskih istoriografa medicinskih i prirodnih nauka. Iako danas ima preko 130 članova, izvestan broj istoriografa nije još uvek aktivno uključen u rad Društva.

U proteklom periodu, jedan od osnovnih vidova aktivnosti Društva bili su naučni sastanci, koji se — s obzirom na značaj koji im se pridaje — održavaju uvek u drugom mestu. Do sada je održano šest takvih sastanaka, na kojima je saopšteno 129 radova. Svi ovi radovi objavljeni su u posebnim zbornicima, kao izdanja biblioteke Društva, i predstavljaju prvu fazu publicističke delatnosti Društva. Treba istaći da ovi naučni sastanci predstavljaju, u stvari, katedru Društva za istoriju medicinskih i prirodnih nauka.

Evidencija, obrada i sistematizacija istorijske građe jedan su od ozbiljnih zadataka kojima Jugoslovensko društvo za istoriju medicine, farmacije i

veterinarstva treba da posveti posebnu pažnju. Ovo utoliko pre što Jugoslavija poseduje čitavo jedno arhivsko bogatstvo do sada nedovoljno iskorišćeno. Međutim, Društvo zasad nije u stanju da temeljno pristupi ovom zadatku.

Isto tako, rad na bibliografiji istorije medicine, farmacije i veterinarstva, kao i na sistematskom proučavanju istorijskog razvoja medicinske terminologije, spadaju u okvir delatnosti ovog Društva.

Smatrajući da je za razumevanje, usvajanje i primenu medicinskih i prirodnih nauka neophodno proučavanje istorije medicine, farmacije i veterinarstva, Društvo ulaže svoje napore da se ostvari zamisao o uvođenju obavezne nastave istorije na svim medicinskim, farmaceutskim i veterinarskim fakultetima u zemlji.

Aktivnost na međunarodnom polju ostvaruje se aktivnim učešćem članova na međunarodnim kongresima za istoriju medicinskih i prirodnih nauka, kao i učlanjenjem Jugoslovenskog društva za istoriju medicine, farmacije i veterinarstva u odgovarajuća međunarodna društva.

Društvo usmerava svoju organizaciju da u toku narednih godina radi na izvršenju svih ovih zadataka, vodeći pri tom računa o snagama, sredstvi ma i vremenu koje je potrebno uložiti za njihovo ostvarenje.

ACTA HISTORICA MEDICINAE PHARMACIAE VETERINAE, časopis *JUGOSLOVENSKOG DRUŠTVA ZA ISTORIJU MEDICINE, FARMICIJE I VETERINARSTVA*, predstavljaju jedan od prvih i — raduje nas što to možemo da konstatujemo — ostvarenih zadataka, koje je Društvo sebi postavilo još prilikom svog osnivanja.

SOCIETAS JUGOSLAVICA HISTORIAE MEDICINAE PHARMACIAE VETERINAE

Andreja DELINI

La Société Yougoslave d'Histoire de la Médecine, de la Pharmacie et de la Médecine vétérinaire a été fondée le 27 octobre 1955.

L'étude du passé et du développement historique des sciences médicales et naturelles représente un travail de recherches scientifiques lequel exige, — comme d'ailleurs tout travail de recherches scientifiques, et dans n'importe quel domaine de cette activité, — du dévouement, de la passion, de la patience, et surtout du temps.

Les six années qui viennent de s'écouler, constituent donc une période par trop courte pour pouvoir parler des résultats et essayer d'apprécier si une jeune institution, telle que la Société d'Histoire de la médecine, de la pharmacie et de la médecine vétérinaire ait pu justifier les raisons de son existence.

Pour le moment il n'est donc possible que de voir des tâches devant lesquelles se trouve la Société.

La consolidation de l'organisation de la Société a été conditionnée avant tout par apport des ressources matérielles. En estimant bien l'importance de la contribution que la Société pourrait rendre à la communauté, au Service de la Santé publique, à l'histoire générale et à l'étude du riche héritage culturel des peuples de Yougoslavie, l'Alliance socialiste du peuple travailleur de Yougoslavie et le Conseil fédéral pour les recherches scientifiques de la RPF de Yougoslavie, ont accordé à la Société leur appui moral, aussi bien que matériel. Ceci a permis à la Société de se développer et de poursuivre la réalisation de son but.

La première tâche à remplir a été de réunir au sein de la Société tous les historiographes yougoslaves des sciences médicales et naturelles.

La Société compte actuellement 130 membres actifs.

L'une des formes la plus usitée de l'activité de la Société consiste dans l'organisation des réunions scientifiques. Ces réunions sont organisées au moins deux fois par an et toutes les fois dans une autre ville. Jusqu'à présent

il a été organisé six réunions avec un total de 129 rapports. Tous ces travaux sont publiés dans des recueils sous la forme d'éditions spéciales de la bibliothèque de la Société. On peut considérer ses recueils comme la première phase de l'activité publicitaire de la Société.

Il faut souligner ici que la Société attribue une grande importance à ses réunions scientifiques et que celles-ci sont devenues en réalité sa chaire d'histoire de sciences médicales et naturelles.

La classification, la rédaction et la systématisation de la documentation historiographique sont l'un des devoirs importants auxquels la Société doit vouer une attention particulière. Et ceci d'autant plus, que la Yougoslavie possède une grande richesse d'archives historiographiques qui n'ont été jusqu'à présent qu'insuffisamment étudiées. Pourtant, la Société n'est pas à même, pour le moment, d'entreprendre la réalisation adéquate de cette tâche.

Dans la même sens, le travail concernant la bibliographie d'histoire de la médecine, de la pharmacie et de la médecine vétérinaire, ainsi que celui relatif à l'étude systématique du développement historique de la terminologie médicale, font partie du domaine de l'activité de cette Société.

En prenant en considération que, pour la bonne compréhension, l'adoption et l'application des sciences médicales et naturelles, il est indispensable d'étudier l'histoire de la médecine, de la pharmacie et de la médecine vétérinaire, la Société tâche à faire adopter l'enseignement obligatoire de l'histoire dans toutes les facultés de médecine, de pharmacie et de médecine vétérinaire en Yougoslavie.

L'activité de la Société sur le plan international se réalise par la part active que ses membres prennent aux congrès internationaux d'histoire des sciences médicales et naturelles. La Société est aussi membre des plusieurs sociétés internationales correspondantes.

La Société adapte son organisation de telle manière que celle-ci puisse réaliser dans les années à venir tous ces devoirs, — mais en tenant compte des forces, des moyens et du temps, qui sont nécessaires pour leur réalisation.

ACTA HISTORICA MEDICINAE PHARMACIAE VETERINAE, revue publiée *LA SOCIÉTÉ YOUGOSLAVE D'HISTOIRE DE LA MÉDECINE, DE LA PHARMACIE ET DE LA MÉDECINE VÉTÉRINAIRE*, représentent la première tâche réalisée, — ce que nous constatons avec satisfaction, — de celles que la Société s'est posé lors même de sa fondation.

PROLEGOMENON HISTORIJI ZDRAVSTVENE KULTURE NARODA JUGOSLAVIJE

Vladimir BAZALA

Teškoću oko jedinstvenog prikaza historijskog razvitka zdravstvene kulture na teritoriju današnje Jugoslavije vidjeli su gotovo svi naši historiografi uglavnom u tome, što su se narodi današnje Jugoslavije razvijali u različnim upravnim jedinicama, pod različnim kulturnim utjecajima, pa je zato svaki narod stvarao i svoju, od drugih naroda različnu kulturu i — dakako — različnu zdravstvenu kulturu.

Mislim da je ovo stanovište pogrešno i da različni utjecaji i različni razvitak nije zapreka za jedan jedinstveni prikaz historije zdravstvene kulture naroda Jugoslavije, već, naprotiv, zanimljivo je uočiti kako su se narodi Jugoslavije i u različnim prilikama i pod različnim utjecajima sinhrono razvijali, ako su za takav sinhroni razvitak imali snage ili su društvene prilike to uvjetovale i omogućavale, kao što je važno utvrditi i to koje su snage uvjetovale da u pojedinom razvojnom periodu nije došlo do sinhronoga razvitka. Zato ću pokušati da dam jedan takav jedinstveni pregled historije zdravstvene kulture naroda Jugoslavije, ograđujući se, dakako, već unaprijed od prigovora da ovaj pregled nije potpun, savršen i do kraja proveden. Radi se tek o pokušaju, koji je vrijedno pokušati izvesti povodom historijskog za nas datuma, kad Jugoslovensko društvo za istoriju medicine, farmacije i veterinarstva započinje izdavati svoj časopis. Ovaj će pregled zadobiti svoju vrijednost, kako se nadam, ako ću uspjeti da ispravim neka stara gledišta, a historiografiju naše zdravstvene kulture postavim na moderne i napredne temelje. Moći će možda, danas-sutra, služiti za nacrt jedne potpune i iscrpne historije zdravstvene kulture naroda Jugoslavije, koju smo dužni dati već i zato, jer tako obilna građa iz historije zdravstvene kulture, kao što je imaju naši narodi, ne nalazi se ni u većih.

Od svog dolaska u novu postojbinu Slaveni su bili izloženi raznim utjecajima. U prvo vrijeme najjači je bio utjecaj Bizanta, pa se on odrazio i na zdravstvenu kulturu. Prvi kontakt Slavena s bizantskom medicinom možda je bio godine 595. kad je bizantski liječnik Teodor boravio među Slavenima, kao poslanik vojskovođe Priska, kod avarskog kana. Pogotovu poslije pokrištenja Slavena cijeli je istočni dio potpao pod direktni utjecaj Bizanta, ali